

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 33 1 P 002994 18 Rev
Sarajevo, 02.10.2018. godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u vijeću sastavljenom od sudija Gorana Nezirovića, kao predsjednika vijeća, Enise Bilajac i Jasminke Kubat, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja L. M. iz Ž., koga zastupa punomoćnik M. G., advokat iz Ž., protiv tuženih: 1.) JZU ..., koga zastupa punomoćnik G. M., advokat iz K. i 2.) Č. F. iz K., koga zastupa punomoćnik K. S., advokat iz T., radi naknade nematerijalne štete v.s. 9.900,00 KM, odlučujući o reviziji tužitelja, protiv presude Kantonalnog suda u Tuzli broj: 33 1 P 002994 16 GŽ od 10.04.2018. godine, u sjednici vijeća održanoj 02.10.2018. godine, donio je:

P R E S U D U

Revizija se odbija.

Odbija se zahtjev prvotuženog za naknadu troškova revizijskog postupka.

O b r a z l o ž e n j e

Prvostepenom presudom Općinskog suda u Živinicama Odjeljenje u Kladnju broj: 33 1 P 002994 13 P od 06.05.2016. godine (st.1.) odbijen je kao neosnovan tužbeni zahtjev kojim je tužitelj tražio da sud obaveže tužene da mu na ime naknade nematerijalne štete solidarno isplate: za pretrpjelu duševnu bol zbog povrede ugleda, časti i slobode u iznosu od ... i za pretrpjeli strah srednjeg i slabog intenziteta u iznosu od ..., što ukupno iznosi ..., sa zakonskom zateznom kamatom počev od dana podnošenja tužbe pa do isplate, kao i da mu naknadi troškove postupka; (st.2.) obavezan je tužitelj da tuženim na ime naknade troškova parničnog postupka isplati i to prvotuženom iznos od 1.332,00 KM, a drugotuženom iznos od 2.241,00 KM.

Drugostepenom presudom Kantonalnog suda u Tuzli broj: 33 1 P 002994 16 GŽ od 10.04.2018. godine žalba tužitelja je odbijena i prvostepena presuda potvrđena.

Protiv drugostepene presude reviziju je blagovremeno izjavio tužitelj zbog povreda odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, sa prijedlogom da se revizija usvoji, ta presuda preinači tako da se usvoji tužbeni zahtjev ili ta presuda ukine i predmet vrati drugostepenom sudu na ponovno suđenje.

Prvotuženi u odgovoru na reviziju osporava navode tužitelja sa prijedlogom da se revizija odbije, uz naknadu troškova za sastav odgovora na reviziju u iznosu od 540,00 KM.

Drugotuženi nije podnio odgovor na reviziju tužitelja.

Ispitujući pobijanu presudu u smislu odredbe člana 241. ZPP¹ ovaj sud je odlučio kao u izreci iz slijedećih razloga:

Revizija nije osnovana.

Neprihvatljiv je prigovor revidenta da je drugostepeni sud propustio sankcionisati pogrešnu primjenu člana 8. ZPP od strane prvostepenog suda, uslijed čega je pobijana presuda zahvaćena povredom odredaba parničnog postupka iz člana 209. ZPP. Suprotno tome, prvostepeni sud je izvedene dokaze, pa i nalaze oba vještaka (medicine rada dr. N. P. i neuropsihijatra dr. K. B.), iskaz tužitelja kao parnične stranke i iskaz svjedoka S. H., cijenio u skladu sa odredbom člana 8. ZPP i u obrazloženju svoje presude pravilno i iscrpno izložio proces pojedinačne ocjene izvedenih dokaza, njihovog dovođenja u međusobnu vezu i izvođenja zaključka o postojanju odnosno nepostojanju pravno relevantnih činjenica za donošenje odluke u ovom sporu (strana 4-17) kako je to pravilno zaključio i drugostepeni sud u razlozima svoje odluke. Sve odlučne žalbene navode drugostepeni sud je ocijenio u smislu odredbe člana 231. ZPP i uvjerenje o neosnovanosti žalbenih prigovora drugostepeni sud je opravdao valjanim razlozima (strana 3-6). Ocjena pravnih učinaka utvrđenog činjeničnog stanja ne predstavlja primjenu odredbe člana 8. ZPP, već primjenu materijalnog prava, pa prema tome, nije osnovan revizijski razlog povrede odredaba parničnog postupka (član 240. stav 1. tačka 1. ZPP).

Nisu osnovani ni prigovori o pogrešnoj primjeni materijalnog prava.

Predmet spora je tužbeni zahtjev kojim tužitelj traži da sud obaveže tužene da mu naknade nematerijalnu štetu (isplate solidarno iznos od ...) zbog mobinga. Svoj zahtjev tužitelj je, u bitnom, zasnovao na slijedećim činjeničnim tvrdnjama:

- da je kao politički neangažovana ličnost isključen iz stručnog savjeta prvotuženog,
- da je bio prinuđen raditi veći obim poslova i duže radno vrijeme nego njegova kolegica .. S. S. H.,
- da je bio raspoređen na drugo radno mjesto,
- da mu je bio dat otkaz ugovora o radu,
- da mu nije bilo dozvoljeno da petkom ide u džamiju na džumu namaz.

Prema odredbi člana 4. stav 3. Zakona o zabrani diskriminacije² mobing je oblik nefizičkog uznemiravanja na radnom mjestu koji podrazumijeva ponavljanje radnji koje imaju ponižavajući efekat na žrtvu čija je svrha ili posljedica degradacija radnih uslova ili profesionalnog statusa zaposlenog.

Mjera utvrđenosti postojanja ili nepostojanja navedenih činjenica u antidiskriminacijskim parnicama, shodno odredbi člana 15. stav 1. Zakona o zabrani diskriminacije, raspoređena je tako da je na podnosiocu tužbe teret da sa stepenom pretežne vjerovatnoće dokaže činjenice na osnovu kojih bi sud mogao zaključiti da ga je tuženi nejednako tretirao a koje radnje imaju ponižavajući efekat na njega, odnosno čija je svrha ili posljedica degradacija njegovih radnih uslova ili profesionalnog statusa. Tada se teret dokazivanja prebacuje na

¹ Zakon o parničnom postupku („Sl. novine F BiH“ broj 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15)

² Službeni glasnik BiH“ broj 59/09 i 66/06

tuženu stranu, koja je sa stepenom sigurnosti dužna uvjeriti sud da se različit tretman nije dogodio, odnosno da različit tretman ima legitiman cilj (u istoj situaciji osigurao bi jednaku organizaciju posla u odnosu na druge zaposlene) i da postoji proporcionalnost između preduzete radnje i posljedice.

Protivno stanovištu revidenta, nižestepeni sudovi su pravilno zaključili da tužitelj nije dokazao dovoljno činjenica na kojima se sa pretežnom vjerovatnoćom mogao utemeljiti zaključak o postojanju mobinga, pa odluka o odbijanju tužbenog zahtjeva je donijeta pravilnom primjenom pravila o teretu dokazivanja iz člana 126. ZPP.

Naime, drugostepeni sud je pravilno zaključio da tužitelj nije dokazao tvrdnje o mobingu osnovom navoda da mu je bio prekinut radni odnos rješenjem broj: ... od godine uslijed otkaza ugovora o radu bez otkaznog roka. Ovo, kod nespornih činjenica da je rješenjem U.o. prvotuženog broj: ... od ... godine tužitelju uspostavljen radno pravni status uposlenika na neodređeno vrijeme od ... godine na poslovima ... i ..., da je obavezan prvotuženi da mu isplati neisplaćene plaće od momenta prestanka radnog odnosa tj. od ... godine pa do povratka na posao, sa zakonom propisanom kamatom. Po ocjeni i ovog suda pojedinačni akt poslodavca (rješenje, odluka, upozorenje i dr.) kojim je rješavano o pravima, obavezama i odgovornostima iz radnog odnosa, protiv koga zaposlenik ima pravo na zaštitu u postupku propisanom posebnim zakonom, samo za sebe, nije dokaz pretežne vjerovatnoće o postojanju mobinga.

Drugostepeni sud je pravno utemeljeno zaključio da tužitelj nije dokazao tvrdnje o mobingu osnovom navoda mu nije bilo dozvoljeno da petkom ide u džamiju na džumu namaz. Ovo, kad utvrđenih činjenica da se tužitelj zvanično nije obraćao prvotuženom sa zahtjevom da mu se omogući petkom odlazak u džamiju i da je bio odbijen. Tuženi su dokazali da je rješenjem prvotuženog od ... godine tužitelju omogućio pravo korištenja odmora u trajanju od 1 sata za 1 dan u toku radne sedmice, i to petak, u vremenskom periodu od 10,00 – 10,30 sati i od 13,00 – 13,30 sati odnosno od 12,00 – 12,30 sati, i da je povodom žalbe tužitelja to rješenje potvrđeno rješenjem drugostepenog organa prvotuženog od ... godine.

Nadalje, pravilan je stav u pobijanoj presudi da se osnovanost tužbenog zahtjeva nije mogla opravdati ni tvrdnjama tužitelja da je bio prinuđen raditi veći obim poslova i duže radno vrijeme nego njegova radna koleginja .. S. S. H., jer te činjenične navode sa stepenom pretežne vjerovatnoće nije dokazao. Naime, utvrđene su činjenice da su tužitelj i ... S. S. H. radili kao ... S. i svako od njih je nosilac tima ... (tužitelj tima ..., a njegova kolegica tima ...) i da njihovi odnosi nisu bili dobri, te da u tom pogledu od tuženih nisu preduzimane radnje koje bi se mogle kvalifikovati da imaju ponižavajući efekat na tužitelja, odnosno čija je svrha degradacija njegovih radnih uslova ili njegovog profesionalnog statusa. Iz iskaza svjedoka (drugostepeni sud poimenično ih navodi na strani četiri, treći pasus) u dijelu njihovog izjašnjenja da je tužitelj bio sklon iznošenju kleveta u vezi davanja ... i propisivanja ... i drugih radnji, i s tim u vezi ocjene sadržine peticije uposlenika prvotuženog upućene Lj.k. ... koju su potpisali navedeni ..., potvrđuju stav nižestepeni sudova da se radilo o narušenim međuljudskim odnosima kod prvotuženog. Tužitelj nije dokazao sa pretežnom vjerovatnoćom da je njegovo radno vrijeme bilo znatno drugačije naspram ... S. S. H., niti dokazao da zbog činjenice da je ona koristila vozilo prvotuženog za dolazak u S. na posao iz K. i za povratak sa posla u K.

njemu bilo onemogućeno korištenje tog vozila tokom radnog vremena ili mu nisu bila obezbijedena druga sredstva za rad a nasuprot tome da su bila njoj obezbijedena. Tuženi su dokazali da je kontrola kartona svih ... vršena kako od strane direktora tako i od strane komisije prvotuženog i pri tome tužitelj nije učinio vjerovatnim da je ista vršena u cilju njegovog šikaniranja, niti radi umanjenja njegovog profesionalnog dostojanstva. Pored toga, nižestepeni sudovi osnovano nalaze da i sama sadržina Upozorenja na poštivanje Poslovnog kodeksa od ... godine izdatog od strane drugotuženog svim zaposlenicima prvotuženog nije dokaz nejednakog tretiranja tužitelja a niti ima ponižavajući efekat na njegov profesionalni status.

Takođe, nižestepeni sudovi su pravilno zaključili da tužitelj nije dokazao ni vjerovatnost tvrdnji o mobingu osnovom navoda da je kao politički neangažovana ličnost isključen iz stručnog savjeta (vijeća) prvotuženog bez propisanog postupka a da su imenovana lica bez odgovarajuće stručne spreme i iskustva koja su iz iste političke stranke kojoj je pripadao drugotuženi, te da je zbog prigovora raspoređen na rad iz S. u K.. Prije svega, u postupku koji je prethodio reviziji tužitelj nije dokazao različit tretman, odnosno degradaciju profesionalnog statusa u vezi isključivanja iz stručnog savjeta prvotuženog, a nesporno je da je ugovorom o radu (...g.) raspoređen na poslove ljekara porodične medicine u područnu ambulantu S., a po rješenju (...g.) privremeno raspoređen dva mjeseca (od ... do ... g.) iz ambulante S. u sjedište ustanove u K. na poslove i radne zadatke Po ocjeni i ovog suda, navedeni privremeni raspored mjesta obavljanja posla nije radnja iz koje se može zaključiti da ima ponižavajući efekat na tužitelja, niti dovoljna osnova za zaključak da se tuženim može staviti teret kao postupanje s ciljem degradacije radnih uslova tužitelja ili njegovog profesionalnog statusa, pa time ni kvalifikovati mobingom. Iz sadržine pomenutog rješenja slijedi da je doneseno zbog narušenih međuljudskih odnosa u ... S. a postojanje tih okolnosti ni sam tužitelj nije negirao. Takođe nije na degradacionoj osnovi ni donošenje rješenja od ... godine kojim je tužitelju izrečena disciplinska mjera javne opomene za laku povredu radne obaveze (neovlašteno dovođenje kćerke u dva navrata u službene prostorije ustanove u toku radnog vremena radi obavljanja prakse), kao ni donošenje rješenja od ... godine kojim je tužitelju izrečeno pismeno upozorenje (zbog ranijeg napuštanja radnog mjesta i korištenja pauze u nedozvoljenom periodu), a koje odluke su potvrđene od strane drugostepenog organa prvotuženog, odnosno Uo JZU

Kako ne postoje razlozi revizije zbog kojih je izjavljena, a ni razlozi na koje ovaj sud pazi po službenoj dužnosti valjalo je reviziju kao neosnovanu odbiti primjenom odredbe člana 248. ZPP.

U skladu sa odredbom člana 397. stav 1. u vezi sa članom 387. stav 1. ZPP odbijen je zahtjev prvotuženog za naknadu troškova sastava odgovora na reviziju (540,00 KM) jer nisu bili potrebni radi vođenja ove parnice.

Predsjednik vijeća
Goran Nezirović, s.r.